

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 kwietnia 1973 r.

w sprawie zasad postępowania ze środkami spożywczymi i używkami o niewłaściwej jakości zdrowotnej.

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 listopada 1970 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia (Dz. U. z 1970 r. Nr 29, poz. 245 i z 1971 r. Nr 12, poz. 115) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Środkami spożywczymi o niewłaściwej jakości zdrowotnej są środki spożywcze, które nie odpowiadają wymaganiom ustalonym w przepisach o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia lub wymaganiom określonym w Polskich Normach lub w normach branżowych, a jeżeli odpowiednie Polskie Normy albo normy branżowe nie zostały ustanowione — w normach zakładowych.

2. Środkami o niewłaściwej jakości są w szczególności środki spożywcze:

- 1) szkodliwe dla zdrowia,
- 2) zepsute,
- 3) wykazujące zmiany organoleptyczne w stopniu uniemożliwiającym ich spożycie lub użycie do produkcji innych środków spożywczych,
- 4) zawierające żywe szkodniki magazynowe lub substancje obce niedozwolone,
- 5) zawierające w ilościach większych niż dopuszczalne w myśl obowiązujących przepisów lub norm martwe szkodniki magazynowe, zanieczyszczenia przypadkowe, drobnoustroje niechorobotwórcze lub substancje obce dozwolone,
- 6) wyprodukowane lub wprowadzone do obrotu z naruszeniem decyzji Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej

wydanej na podstawie art. 13 powołanej na wstępie ustawy,

- 7) nie odpowiadające warunkom określonym w zezwoleniu, jeżeli zezwolenie takie jest wymagane dla produkcji lub wprowadzenia do obrotu określonego środka spożywczego,
- 8) pochodzące od zwierząt lub ze zwierząt, którym w celach hodowlanych podawano substancje o działaniu hormonalnym lub antybiotyki bez zachowania odpowiednich warunków, takich jak przestrzeganie okresów karencji, odpowiednie dawki itp.,
- 9) wyprodukowane w zakładzie, w którym używano wody nie odpowiadającej pod względem składu bakteriologicznego wymaganiom dla wody do picia i potrzeb gospodarczych, chyba że woda nie odpowiadająca tym wymaganiom jest przeznaczona wyłącznie do celów gospodarczo-technicznych (np. zasilanie kotłowni, do celów przeciwpożarowych) i pochodzi z wyodrębnionego obiegu obejmującego przewody oznaczone innym kolorem,
- 10) którym termin przydatności do spożycia upłynął.

3. W odniesieniu do ziarna zbóż w zakresie przewidzianym ust. 2 pkt 4 i 5 obowiązują Polskie Normy i normy branżowe.

4. Za środek spożywczy o niewłaściwej jakości zdrowotnej uważa się również taki środek, na którego powierzchni znajdują się substancje określone w ust. 2 pkt 4.

5. Środek spożywczy może być uznany za środek spożywczy o niewłaściwej jakości zdrowotnej, jeżeli:

- 1) zostanie stwierdzone, że przy pracach wymagających bezpośredniego stykania z danym środkiem lub z urządzeniem wodnym danego zakładu był zatrudniony pracownik chory na chorobę zakaźną lub będący nośnikiem zarazków choroby zakaźnej,
- 2) urządzenia, aparaty, sprzęt, narzędzia, opakowania i inne materiały stykające się ze środkami spożywczymi w produkcji lub obrocie zawierają składniki, które w razie przenikania do środka spożywczego mogą powodować ujemne skutki dla zdrowia lub zmiany organoleptyczne w stopniu uniemożliwiającym ich spożycie, albo
- 3) na bezpośrednim opakowaniu znajdują się zanieczyszczenia przypadkowe, które mogą przenikać do środków spożywczych.

6. Wymagania jakości zdrowotnej dotyczące przedmiotów wymienionych w ust. 5 pkt 2 określi Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

§ 2. 1. Organ właściwy do wykonywania nadzoru nad zdrowotną jakością środków spożywczych w razie powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że środek spożywczy jest niewłaściwej jakości zdrowotnej, nakazuje zabezpieczenie takiego środka spożywczego do czasu przeprowadzenia potrzebnych badań.

2. Zabezpieczenie środków spożywczych powinno obejmować stosownie do okoliczności:

- 1) określenie wielkości zakwestionowanej partii środka (środków) spożywczego,
- 2) pobranie próbek w celu przeprowadzenia odpowiednich badań, a także ustalenie innych okoliczności istotnych dla oceny jakości zdrowotnej,
- 3) zakaz używania środka spożywczego do produkcji innych środków spożywczych lub wprowadzenia go do obrotu do czasu ustalenia jakości zdrowotnej,
- 4) ustalenie sposobu przechowania i oznaczenia zabezpieczonego środka spożywczego,

- 5) zabezpieczenie dokumentów dotyczących wewnętrznej kontroli jakości, a w miarę potrzeby również innych dokumentów.

3. Nakaz zabezpieczenia powinien być wydany na piśmie i zawierać termin ważności nie przekraczający dwóch tygodni od daty wydania nakazu. Ustalenie dłuższego terminu wymaga zgody organu nadrzędnego nad organem nadzoru.

4. Jeżeli zostanie stwierdzone, że środek spożywczy objęty nakazem odpowiada obowiązującym wymaganiom zdrowotnym, to organ nadzoru uchyla nakaz zabezpieczenia.

5. Organem właściwym do wykonania nadzoru nad zdrowotną jakością środków spożywczych, zwanym dalej „organem nadzoru”, jest organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub organ administracji państwowej nadzorowany przez Ministra Rolnictwa, określony w rozporządzeniu Ministrów Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Rolnictwa z dnia 12 września 1972 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia (Dz. U. Nr 40, poz. 261).

§ 3. 1. W razie stwierdzenia, że środek spożywczy nie odpowiada wymaganiom jakości zdrowotnej, organ nadzoru w zależności od czynników dyskwalifikujących — wydaje decyzje o:

- 1) nieprzydatności środka spożywczego dla żywienia ludzi, przy zachowaniu warunków określonych w § 4,
- 2) przeznaczeniu na inne cele lub zniszczeniu środka spożywczego.

2. Organ nadzoru na wniosek zainteresowanej jednostki organizacyjnej może wydać decyzję o przydatności środka spożywczego dla żywienia ludzi wyłącznie przy zachowaniu określonych warunków.

3. W decyzji o nieprzydatności środka spożywczego dla żywienia ludzi jednostka produkująca lub wprowadzająca do obrotu taki środek może być zobowiązana do jego skażenia w sposób uniemożliwiający spożywanie lub używanie tego środka do produkcji innych środków spożywczych.

4. W razie stwierdzenia, że znajdujący się w obrocie środek spożywczy jest sfałszowany, ale nie wykazuje cech szkodliwych dla zdrowia, organ nadzoru zawiadamia o tym inne właściwe organy i przekazuje im wyniki badań.

§ 4. 1. Organ nadzoru, który wydał decyzję określoną w § 3 ust. 1 pkt 1, na wniosek jednostki zainteresowanej wydaje opinię o braku przeciwwskazań zdrowotnych co do wykorzystania danego środka spożywczego:

- 1) zgodnie z przeznaczeniem po poddaniu środka spożywczego określonym procesom uzdatniającym, wskazanym we wniosku, lub
- 2) do produkcji określonych we wniosku artykułów nie będących środkami spożywczymi.

2. Środek spożywczy poddany procesom uzdatniającym, stosownie do ust. 1 pkt 1, może być wprowadzony do obrotu lub użyty do produkcji innych środków spożywczych po stwierdzeniu przez organ nadzoru przydatności danego środka spożywczego dla żywienia ludzi.

3. Odpis dokumentu o przekazaniu środka spożywczego niewłaściwej jakości do innych celów niż do żywienia ludzi należy przekazać organowi nadzoru.

§ 5. Wydanie decyzji określonej w § 3 ust. 1 i 2 powinno być oparte na wynikach badań laboratoryjnych pobranych próbek, chyba że cechy dyskwalifikujące dany środek spożywczy mogą być ustalone bez takich badań.

§ 6. Przy pobieraniu próbek środka spożywczego oraz przy badaniach i ocenie jakości zdrowotnej tego środka stosuje się zasady określone w odpowiednich przepisach lub normach, a w razie ich braku zasady ustalone przez Głównego Inspektora Sanitarnego. Zasady te w odniesieniu do środków spożywczych, których zdrowotna jakość pozostaje pod nadzorem organów administracji państwowej nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa, ustala Główny Inspektor w porozumieniu z tym Ministrem.

§ 7. Organ nadzoru wydaje decyzję o zniszczeniu środka spożywczego (§ 3 ust. 1 pkt 2), jeżeli zostanie ustalone, że jest on szkodliwy dla zdrowia i dalsze jego przechowywanie może stanowić niebezpieczeństwo zagrożenia zdrowia ludności.

§ 8. 1. Środek spożywczy, którego dotyczy decyzja określona w § 3 ust. 1, powinien być usunięty z pomieszczeń zakładu produkującego lub wprowadzającego do obrotu takie środki, a na żądanie organu nadzoru niezwłocznie zniszczony lub skażony w obecności przedstawiciela organu nadzoru.

2. Pomieszczenia, urządzenia i narzędzia, z którymi stykał się taki środek, powinny być natychmiast oczyszczone i w miarę potrzeby wydezynfekowane lub dezynsekwowane.

3. Odpis protokołu zniszczenia należy przekazać organowi nadzoru.

§ 9. 1. W razie stwierdzenia okoliczności uzasadniających wydanie decyzji określonej w § 3 ust. 1 organ nadzoru powinien przeprowadzić postępowanie niezbędne do ustalenia przyczyn powstania tych okoliczności. W wypadku stwierdzenia uchybień w zakładzie produkującym dany środek spożywczy organ nadzoru wyda zakaz produkcji do czasu usunięcia stwierdzonych uchybień.

2. W razie stwierdzenia, że środek spożywczy nie odpowiada wymaganiom jakości zdrowotnej znajduje się w obrocie lub może być wprowadzony do obrotu, organ nadzoru:

- 1) wydaje zakaz wprowadzania do obrotu danego środka na obszarze swego działania oraz
- 2) zawiadamia o tym inne organy nadzoru właściwe do wydania takiego zakazu, jeżeli dany środek znajduje się również poza obszarem działania organu prowadzącego postępowanie.

3. Organami właściwymi w myśl ust. 2 pkt 2 są:

- 1) organy stopnia powiatowego, jeżeli chodzi o środek spożywczy znajdujący się na obszarze powiatu (miasta stanowiącego powiat, dzielnicy miasta wyłączonego z województwa),
- 2) organy stopnia wojewódzkiego, jeżeli chodzi o środek spożywczy, który znajduje się na obszarze dwóch lub więcej powiatów (miast stanowiących powiaty, dzielnic miasta wyłączonego z województwa),
- 3) odpowiednio Główny Inspektor Sanitarny lub Minister Rolnictwa, jeżeli chodzi o środek spożywczy, który znajduje się w obrocie na obszarze dwóch lub więcej województw (miast wyłączonych z województw) lub z innych szczególnie uzasadnionych względów.

§ 10. Rozporządzenie dotyczy również używek i substancji dodatkowych dozwolonych.

§ 11. Wykonanie rozporządzenia porucza się Ministrowi Zdrowia i Opieki Społecznej, Ministrowi Rolnictwa oraz innym zainteresowanym ministrom.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*